

Disertacija apie mokytojo naratyvo įtaką mokinio estetiniam suvokimui

Reikšmingas įvykis Vilniaus universiteto Edukologijos katedros mokslinėje veikloje – 2013 m. rugsėjo 20 d. sėkmingai apginta Vitos Venclovaitės daktaro disertacija „Mokytojo naratyvo įtaka mokinio estetiniam suvokimui: muzikinės raiškos fenomenologinė perspektyva“ (darbo vadovė dr. prof. Lilija Duoblienė).

Apginta disertacija – originalus, teoriškai ir praktiškai naudingas mokslinis darbas, kuriame siekta pritaikyti fenomenologinį metodą muzikinio ugdymo srityje, grindžiamą tiesioginiu tiriamojo patyrimu, išlaisvinančiu tyrėją nuo išankstinių teorinių prielaidų ir interpretacijų ir sudarančiu realią galimybę įsigilinti į tiriamo reiškinio pažinimo procesą. Teigiamai vertinant šios disertacijos mokslinį naujumą ir teorinį reikšmingumą, pažymėtina, kad nepaisant fenomenologijos, kaip naujos mąstymo paradigmos, sudėtingumo ir kol kas esamos menkos jos taikymo edukologijoje patirties, disertantei, pirma, pavyko apibrėžti esmines teorines fenomenologinės prieigos taikymo edukologijoje galimybes pradžios tašku pasirinkus mokinių estetinį suvokimą, nagrinėjamą per muzikinę raišką, kaip šiuo aspektu iki šiol Lietuvoje netirtą edukacinį fenomeną.

Antra, pasirinkus muzikos mokymo kontekstą kaip mokinių estetinio suvokimo atpažinimo ir tolesnio skatinimo pamatą, atskleisti, kokią įtaką šių abiejų procesų raidai gali daryti naratyvas. Vykdamas teorinį tyrimą šia linkme, pateikti vertingų įžvalgų tiek apie estetinio suvo-

kimo ugdymą, remiamą estetinio patyrimo įvairovės ir problematikos pažinimu, tiek apie naratyvą kaip galimų įvairių ugdymo transformacijų instrumento (ar metodo) daugiaprasmiškumą ir formų įvairovę prioritetą tarp jų teikiant metaforai. Tai gali tapti naudinga atramos tašku ir būsimiems edukologijos tyrėjams, savo tyrimo metodologinėmis gairėmis pasirenkantiems fenomenologinį metodą.

Trečia, gauti vertingų empirinio tyrimo duomenų, iš dalies išryškinančių šiuolaikinių mokinių estetinio suvokimo funkcionavimo pobūdį realioje muzikos mokymo tikrovėje ir kai kurias jo atpažinimo pedagogines sąlygas. Ypač pozityviai vertintinas faktas, kad šiuo aspektu siekta apibūdinti mokinių ir muzikos mokytojų estetinių patirčių individualumą ir unikalumą. Tai leido estetinį suvokimą vertinti iš skirtingų perspektyvų, įtraukiant ir pačios tyrėjos kai kuriuos požiūrio niuansus. Taip pat verti dėmesio gauti nauji tyrimo duomenys apie metaforą, kaip padedančią geriau suvokti tiriamųjų patirtį, o per ją – ir estetinio suvokimo ypatybes.

Ketvirta, pripažinti disertacijos praktinį reikšmingumą, nes empirinio tyrimo rezultatų taikymas dabartinėje mokykloje galėtų padėti efektyviau spręsti aktualias muzikinio ugdymo problemas, turinčias ryšį su muzikos suvokimo atpažinimu ir jo skatinimu sumaniau panaudojant naratyvą ir jo sudedamąją dalį – metaforą. Taip pat autorės naudoti kokybinio tyrimo metodai galėtų padėti mokytojams ir mokinių este-

tinio suvokimo pažinimo ir jo skatinimo būdų ir sąlygų apibrėžties tikslais.

Apginta disertacija – svarus indėlis ne tik į muzikinio ugdymo, bet ir į bendrosios edukologijos sritį. Optimistiškai nuteikia ir ryškus jaunosios daktarės noras savo tolesnę mokslinę veiklą sieti su fenomenologija. Tikėtina, kad disertacijos gynimo metu pateikti profesionalūs tarybos narių ir oponentų – ypač fenomenologijos (dr. prof. Jūratės

Rubavičienės, dr. prof. Vilmos Žydžiūnaitės, Mintauto Gutausko) ir muzikos tyrėjų (dr. doc. Rūtos Girdzijauskienės) vertinimai ir siūlymai, suaktyvinę disertantės vidinių svarstymų, diskusijų, pritarimų ar prieštarų procesą, kartu revizavo ir brėžė ateityje nagrinėtinų fenomenų matymo ir supratimo atskaitos taškus. Tad belieka palinkėti geros sėkmės vaisingai pritaikyti fenomenologinį metodą naujoms tyrimo sritims.

Vanda Aramavičiūtė